

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
'S-GRAVENHAGE — TELEFOON 72.01.95 — JULIANA VAN STOLBERGLAAN 26

RAPPORT No. 26

ONDERZOEK NAAR DE WAARSCHIJNLIJKE
FINANCIEELE RESULTATEN VAN KLEINE
LANDBOUWBEDRIJVEN ONDER DE HUIDIGE
OMSTANDIGHEDEN IN EENIGE BELANGRIJKE
GEBIEDEN

LI
263

NIET VOOR PUBLICATIE

ONDERZOEK NAAR DE WAARSCHIJNLIJKE FINANCIËLE RESULTATEN VAN KLEINE LANDBOUWBEDRIJVEN ONDER DE HUIDIGE OMSTANDIGHEDEN IN EENIGE BELANGRIJKE GEBIEDEN.

DOEL

Het bepalen van de minimum-bedrijfs grootte waarbij de ondernemer op een klein landbouwbedrijf onder de huidige omstandigheden (boekjaar 1942/'43) voor zijn arbeid en leiding een inkomen geniet, dat gelijk is aan dat van een landarbeider.

Als inkomen van een landarbeider is genomen het loon dat een arbeider, die met de verzorging van het vee en de paarden is belast in het betreffende gebied in een jaar verdient volgens de regeling van 1 April 1943.

MATERIAAL EN METHODE.

Dit onderzoek sluit aan bij dat waarvan de resultaten neergelegd zijn in rapport No. 10. De resultaten hadden toen echter alleen betrekking op de provincie Overijssel en op het boekjaar 1941/'42.

Thans zijn in het onderzoek betrokken: landbouwbedrijven uit Overijssel, Oostelijk Noord-Brabant en Zuid- en Noord-Limburg. Voor Overijssel is hetzelfde materiaal gebruikt dat als basis gediend heeft voor rapport No. 10b. Na het uitbrengen van dat rapport zijn nog de gegevens van Limburg en Noord-Brabant verzameld.

Hieronder volgt een overzicht van het aantal waarnemingen per gebied en van de verdeling van den cultuurgrond der betreffende bedrijven over bouwland, weiland en boomgaard.

TABEL I

OVERZICHT VAN DE GEBIEDEN, HET AANTAL WAARNEMINGEN EN DE GEMIDDELDE VERDEELING VAN DEN CULTUURGROND IN HET JAAR 1940.

Bedrijfs grootte (in ha)	Noord-Limburg				Zuid-Limburg				Oostel. N.-Brabant				Overijssel			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
5—6	12	79	19	2	7	38	57	5	18	45	48	7	10	35	64	1
6—7	20	74	22	4	6	54	25	21	20	47	51	2	23	30	70	—
7—8	15	74	24	2	7	29	49	22	25	52	46	2	25	27	73	—
8—9	19	70	26	4	7	47	30	23	26	53	45	2	32	32	68	—
9—10	23	69	28	3	7	60	23	17	24	52	43	5	49	28	70	2
10—11	15	72	25	3	4	60	25	15	27	54	45	1	26	26	74	—
11—12	17	66	30	4	5	47	34	19	22	49	49	2	18	26	73	1
12—13	14	71	26	3	6	63	18	19	23	47	50	3				
Totaal	135				49				185				183			
Gemiddeld		72	25	3		50	33	17		50	47	3		29	70	1

- I. Aantal waarnemingen.
 II. Gemiddeld percentage van de totale oppervlakte dat bouwland is.
 III. idem weiland
 IV. idem boomgaard

BASISMATERIAAL.

Het basismateriaal bestaat uit de fiscale boekhoudingen over het jaar 1940/'41. Voor een normalisatie van de kosten zou het wenschelijk geweest zijn als de gegevens van eenige achtereenvolgende jaren als basis voor de berekeningen hadden kunnen dienen. Dit stuitte echter op groote bezwaren. Door de oorlogsomstandigheden is de structuur van de bedrijven in de onderzochte gebieden zeer veranderd. Voor den oorlog waren het typische gemengde bedrijven, maar thans zijn het bedrijven met twee vrijwel geheel gescheiden afdelingen akkerbouw en veehouderij. De gegevens van de boekjaren voor 1940/'41 waren dan ook in verband met het feit dat de inkomsten van de akkerbouwproducten niet bekend waren, daar deze producten in die jaren voor het grootste deel in eigen bedrijf vervoederd werden, niet om te rekenen tot het huidige peil. Wij hebben ons daarom tot het materiaal van het jaar 1940/'41 beperkt. De bedrijfs grootte varieert van 5—13 ha. Per gebied zijn de bedrijven ingedeeld in groepen met een interval van 1 ha. Getracht is om het aantal bedrijven in iedere groep ongeveer gelijk te maken. Aangezien echter niet in alle groepen met name in de groepen met de kleinste bedrijfs grootten, de gegevens van een groot aantal bedrijven ter beschikking stonden is dit niet steeds gelukt. Bovendien moest nog een selectie worden toegepast om te zorgen, dat alleen de resultaten van die ondernemingen gebruikt werden, waarvan de financiële resultaten alleen betrekking hebben op het landbouwbedrijf; met andere woorden, dat de boer alleen op de boerderij werkzaam is en geen nevenfunctie als melkrijder, paardenhandelaar, caféhouder of dergelijke uitoefent.

Eenige correcties.

In het basismateriaal zijn eenige correcties aangebracht. De toe- of afnemings van den *rundveestapel* aan het einde van het boekjaar ten opzichte van het begin van het boekjaar is gewaardeerd volgens het stelsel van den ijzeren beginjaarvoorraad. De richtinggevend gedachte bij dit stelsel is, dat het productie-organisme aan het einde van het boekjaar in physischen zin eerst gelijk dient te worden gemaakt aan het aanwezige productie-organisme bij het begin van het boekjaar, voor dat de totale bedrijfsresultaten kunnen worden bepaald. De veestapel wordt bij het begin en aan het einde van het boekjaar verdeeld in bepaalde categorieën. Van iedere categorie wordt nu aan het einde van het boekjaar het positieve of negatieve verschil in aantal bepaald. Dit aantal stuks vee dat er nu in iedere categorie meer of minder is, wordt gewaardeerd tegen den marktprijs ten tijde van het opmaken van den eindinventaris. Door deze methode worden de waarde-fluctuaties uit hoofde van prijsveranderingen van het productie-organisme in belangrijke mate geëlimineerd.

Ook op het resultaat van den *paardenstapel* is een correctie aangebracht. De schijnwinsten die hier in verband met de sterke waardestijging behaald zijn, zijn geëlimineerd. Per werkpaard is een afschrijving van f 50.— toegepast.

Alle baten en lasten die betrekking hebben op den *pluimveestapel* zijn uit de berekeningen weggelaten, omdat het aantal kippen thans zeer miniem is. Bovendien zijn de totale resultaten van dezen kleinen stapel van weinig invloed op het algeheele beeld van de bedrijven.

Verder zijn alle bedrijven herleid tot *pachtbedrijven*. Alle baten en lasten van eigenaars als grond- en waterschapslasten, groot onderhoud van gebouwen en dergelijke zijn dan ook geëlimineerd. Als gemiddelde pacht voor het land inclusief de bedrijfsgebouwen is in Overijssel f 40.— per ha. genomen in overleg met den Rijkslandbouwconsulent. Voor Oostelijk Noord-Brabant werd deze pacht door den Consulent op f 50.— per ha. geschat. In Limburg werd een gemiddelde pachtwaarde voor alle bedrijven vanwege de zeer uiteenlopende kwaliteit van den grond niet gewenscht geacht. Daarom zijn voor bepaalde gebieden gemiddelde pachtwaarden vastgesteld overeenkomstig de normen die door de Grondkamer voor Limburg aangehouden worden. Voor de bedrijven met meer dan 0.25 ha. boomgaard in Noord-Limburg en voor alle bedrijven in Zuid-Limburg is de pacht per bedrijf door de assistenten van den Rijkslandbouwconsulent vastgesteld. Ter voorkoming van onjuiste interpretatie van de resultaten wordt nog eens opgemerkt, dat de boer dus geen vrij wonen heeft, maar uit zijn inkomen de kosten van zijn privéwoning nog moet bestrijden. Aangezien de landarbeider ditzelfde doen moet, is hierdoor een betere basis voor de vergelijking van beide inkomens geschapen dan wanneer de huurwaarde van de particuliere woning als bedrijfskosten was opgevat.

Tevens is er over het vaste en vlottend bedrijfskapitaal, dat de pachter noodig heeft, 3.5 % *rente* berekend. De kosten van *brandassurantie* voor den levenden en dooden inventaris alsmede voor de oogstvoorraden zijn eveneens ingecalculleerd.

Daar het uiteindelijke overschot van de baten boven de kosten gerekend wordt als toe te komen aan den arbeid, die op het bedrijf verricht is, zijn de uitgegeven *loonbedragen* niet in de berekeningen opgenomen.

Omrekening tot kostenpeil Mei 1943.

Na al deze correcties zijn de componenten van de resultatenrekeningen van alle bedrijven met behulp van wijzigingscoëfficiënten omgerekend tot het peil van 1942/'43. Voor het vaststellen van deze wijzigingscoëfficiënten is gebruik gemaakt van de Statistiek van de prijzen franco-boerderij der kostenelementen in den landbouw. Een voorbeeld van de bewerking van een bedrijf is te vinden in Bijlage V. Opgemerkt dient nog te worden, dat de splitsing van de kostengroepen in Limburg en Noord-Brabant verder doorgevoerd is dan in Overijssel.

Bij de berekeningen van de opbrengsten is voor 1942/'43, uitgegaan van genormaliseerde oogstopbrengsten. Hiervan is de normaal te verwachten *oogstderving* in verband met het tekort aan kunstmeststoffen afgetrokken. Deze oogstderving werd door de betreffende Rijkslandbouwconsulenten op gemiddeld 10 % geschat. Terwijl dus een normalisatie van de kosten, zooals boven uiteengezet is, niet mogelijk was, is voor de akkerbouwproducten de opbrengst wel genormaliseerd.

Het verschil van het totaal van de aldus berekende inkomsten en uitgaven is het overschot dat op ieder bedrijf voor den arbeid ter beschikking komt, d. w. z. de arbeid van boer en gezinsleden, benevens in loondienst werkende derden. Uit de empirische cijfers was niet vast te stellen hoeveel loon minimaal per bedrijf noodig is, boven het loon van den bedrijfsleider. Wij hebben daarom een andere methode toegepast om dit te berekenen. Met behulp van de gegevens van tijdschrijving van een aantal bedrijven in het betreffende gebied is berekend, hoeveel man-uren per ha. per jaar noodig zijn. Dit aantal bedraagt in Noord-Limburg 460, in Zuid-Limburg 500, in Oostelijk Noord-Brabant 450 en in Overijssel 465. Door te berekenen hoeveel uren per jaar door den boer geleverd kunnen worden is door deeling het aantal ha. verkregen dat maximaal door hem alleen bewerkt kan worden. Dit aantal bedraagt in Noord-Limburg 7.64, in Zuid-Limburg 6.88, in Oostelijk Noord-Brabant 7.64 en in Overijssel 7.40. Op de bedrijven grooter dan dit aantal ha. is nu het aantal benodigde uren dat niet door den boer geleverd kan worden berekend door van het totaal aantal benodigde uren het aantal werkuren van den boer af te trekken. De kosten van deze uren die niet door den boer geleverd kunnen worden zijn gerekend tegen het loon per uur zooals dat in de reeds genoemde

regeling is vastgesteld. Het aantal man-uren dat de boer per jaar zelf kan werken is gelijkgesteld aan het aantal dat een arbeider die met de verzorging van het vee en de paarden is belast volgens de regeling van 1 April 1943 maximaal mag werken. Aangenomen is dat de benodigde handenarbeid per ha., die de boer ter beschikking stelt, gelijkmatig over het geheele jaar verdeeld is. Dit is in feite niet het geval. Er stonden ons echter geen gegevens ter beschikking om met deze factor rekening te houden. Wij rekenen daarom dat de boer in minder drukke tijden wat minder en in drukkere tijden wat harder werkt dan de genoemde paardenknecht.

Wanneer nu van het totale bedrijfsoverschot eerst de kosten van den arbeid, die noodzakelijk door gezinsleden en derden verricht moet worden afgetrokken zijn, is het resteerende dus beschikbaar voor den arbeid en leiding van den ondernemer. Dit bedrag moet dus gelijk zijn aan het loon dat een arbeider, die met de verzorging van het vee en de paarden is belast verdient, wil het bedrijf aan de eischen, in het doel van dit onderzoek gesteld, voldoen.

Tegen de gevolgde methode zijn enkele bezwaren in te brengen.

Het aantal uren dat per ha. noodig is, is per gebied toegepast onafhankelijk van het bouwplan omdat dit laatste meestal niet in de oorspronkelijke gegevens was vermeld.

Het aantal uren per ha. is in Oostelijk Noord-Brabant gelijk gesteld aan dat van Noord-Limburg omdat van het eerste gebied geen tijdschrijfgegevens bekend waren.

De norm is bovendien in alle gebieden ontleend aan bedrijven die gemiddeld groter waren dan de bedrijven van het onderzoek. Het is zeer waarschijnlijk dat op grotere bedrijven de arbeid per ha. gunstiger is door de grotere perceelen en omdat meer werkzaamheden machinaal geschieden. Dit heeft tweemaal gevolg:

- 1e. het aantal ha. dat door den boer zelf bewerkt kan worden is hierdoor iets te groot berekend.
- 2e. het aantal uren dat door anderen dan den boer gewerkt moet worden is voor de kleinere bedrijven niet alleen absoluut maar ook relatief ten opzichte van de grotere bedrijven te gunstig berekend. Het is immers voor elke bedrijfsgrootte boven die welke nog door den boer zelf bewerkt kan worden per ha. gelijk genomen onafhankelijk van de bedrijfsgrootte. Dit beteekent het wegstrijken van een verschil in efficiency ten aanzien van de totale hoeveelheid arbeid, die zooals hierboven is opgemerkt tusschen de verschillende bedrijfsgrootten in feite zal bestaan.

Invloed van het scheuren.

Tenslotte is nog globaal de invloed van het scheuren op het bedrijfsoverschot nagegaan. Aangezien de specificatie van de kosten en opbrengsten van ieder bedrijf veel te grof was, om dit per bedrijf te doen, is een gemiddelde berekening opgezet op basis van 10 Overijsselsche bedrijven, waarvan gespecificeerde kosten en opbrengsten per product bekend waren. Door het scheuren verandert het bouwplan van de bedrijven. Verondersteld is, dat veelal de teelt van consumptieaardappelen uitgebreid is, dat de teelt van rogge in mindere mate is toegenomen, en dat de verbouw van haver is afgenomen. Het gevolg van een en ander is, dat het netto rendement, wanneer ook rekening gehouden wordt met de meerdere arbeid die de uitbreiding van de teelt van consumptieaardappelen met zich meebrengt, $\pm$ f 150,— per ha. gescheurd grasland stijgt. De percentages van het weiland, die gemiddeld op de betreffende bedrijven gescheurd zijn, bedragen volgens inlichtingen van de betreffende Rijkslandbouwconsulenten voor Limburg 25 %, voor Noord-Brabant 35 % en voor Overijssel 25 %.

Deze globale benadering zoowel van het gewijzigde bouwplan als van het gestegen netto-overschot per ha. gescheurd land, tezamen met genoemde bezwaren bij het berekenen van het benodigde aantal uren per ha. en het daaruit afgeleide loon voor anderen dan de bedrijfsleider, doet de vraag rijzen of de veranderingen sinds het basisjaar 1940/'41 wel afdoende in omrekeningsfactoren tot uitdrukking zijn te brengen.

De grafieken.

In de grafieken I tot en met IV geeft de lijn A aan het minimum-bedrijfsoverschot dat bij iedere bedrijfsgrootte verdiend moet worden, wil er voor den boer na betaling van het vereischte loon voor gezinsleden en derden nog een landarbeidersloon overblijven. De bedrijfsoverschotten van alle bedrijven zijn door punten aangegeven. De punten die boven de lijn A liggen, zijn dus bedrijven, die den bedrijfsleider in 1942/'43 wel een landarbeidersloon, de punten die beneden deze lijn liggen de bedrijven, die den bedrijfsleider in dit jaar geen vol landarbeidersloon kunnen verschaffen. De bedrijven zijn gegroepeerd in groepen met een interval van 1 ha. In iedere groep zijn nu twee lijnen geteekend, en wel een lijn die de groep in twee gedeelten verdeelt, zoodanig dat 50 % van de bedrijfsoverschotten er boven en 50 % er beneden ligt (verder genoemd „de mediaanlijn”) en een die de scheiding zoo legt, dat 80 % van de bedrijfsoverschotten er boven en 20 % er beneden ligt (verder genoemd „de 80 % lijn”). Wanneer nu in een bepaalde groep de mediaanlijn boven de A-lijn ligt dan is het middenbedrijf in die groep dus in staat den bedrijfsleider een landarbeidersinkomen te verschaffen. Indien de mediaanlijn beneden de A-lijn ligt, kan het middenbedrijf den bedrijfsleider dus geen vol landarbeidersinkomen verschaffen. Hetzelfde geldt van de 80 % lijn voor het bedrijf, waarvan het resultaat zoo is, dat 80 % van de bedrijven in die groep een grooter en 20 % een lager bedrijfsoverschot hebben.

Onderlinge vergelijking van de gebieden.

Ter vergelijking van de verschillende bedrijfstypes onderling (zie de gemiddelde percentages bouwland, grasland en boomgaard in ieder gebied, tabel I) is in de bijlagen I tot en met IV een gespecificeerd overzicht gegeven van de gemiddelde kosten en baten per groep bedrijven van elk gebied. Hieruit is het gemiddelde overschot dat voor den arbeid ter beschikking komt berekend. Door aftrekking van het loon, dat aan gezinsleden of derden moet worden betaald, is dan, in staat I, het overschot dat voor den handarbeid van den boer overblijft, berekend. Dit overschot is grafisch voorgesteld in grafiek V.

RESULTATEN.

Bij de interpretatie van de resultaten dient men er op te letten, dat als basisgegevens gebruikt zijn de fiscale boekhoudingen van het jaar 1940/41. Het is waarschijnlijk dat de cijfers van de fiscale boekhouding gedurende het eerste oorlogsjaar nog niet ver afwijken van de werkelijkheid.

De percentages van de bedrijven, die in iedere groep rendabel zijn, en het gemiddelde overschot per groep voor den arbeid van den bedrijfsleider zijn in tabel II per gebied samengevat. Onder een „rendabel bedrijf” wordt verstaan een bedrijf, dat den bedrijfsleider een landarbeidersinkomen kan verschaffen.

TABEL II.

OVERZICHT VAN DE PERCENTAGES VAN DE BEDRIJVEN DIE IN IEDERE GROEP RENDABEL ZIJN EN VAN HET GEMIDDELDE OVERSCHOT VOOR DEN ARBEID VAN DEN BEDRIJFSLEIDER.

Bedrijfs grootte (in ha)	Noord-Limburg		Zuid-Limburg		Oostel. N.-Brabant		Overijssel	
	I	II	I	II	I	II	I	II
5—6	42	1050	57	1294	61	1039	80	1202
6—7	30	961	33	1023	60	1230	74	1267
7—8	47	999	86	2007	84	1440	84	1704
8—9	52	1022	71	1514	92	1582	78	1500
9—10	57	1191	57	1426	67	1175	86	1606
10—11	33	753	50	1028	63	1115	88	1813
11—12	59	1286	80	1379	50	1349	83	1694
12—13	36	507	50	1293	61	1363	—	—
Gemiddeld	45	971	61	1371	67	1287	82	1541

- I. Percentage bedrijven, dat rendabel is.
 II. Overschot beschikbaar voor eigen arbeid van bedrijfsleider.

Opvallend is de wisselvalligheid van de resultaten. Dit is vermoedelijk wel voornamelijk het gevolg van het feit, dat het aantal waarnemingen nog te gering geweest is. Uit de resultaten dezer waarnemingen is te constateeren, dat met het toenemen van de bedrijfs grootte de bedrijfsleider er niet op vooruit gaat. Wel moet hier nog de nadruk gelegd worden op het feit dat door de wijze, waarop het aantal uren dat per ha. benodigd is berekend is, een verschil dat er waarschijnlijk wel zal bestaan, geëlimineerd is. Wanneer dit verschil niet van beteekenis is, en wanneer de conclusie ook door een grooter aantal waarnemingen bevestigd zou worden, blijken de ongunstige resultaten van de bedrijven in de groep van 5—13 ha. dus niet zoozeer te wijten te zijn aan de kleine bedrijfs grootte dan wel aan de marge tusschen kosten en prijzen der eindproducten. De kleine boer kan met even gunstig resultaat een bedrijf van ± 5 ha. exploiteeren, dat hij geheel zelf kan bewerken als een bedrijf van 12 à 13 ha. Het grootere bruto-overschot dat dit laatste hem oplevert, wordt weer geheel te niet gedaan door de grootere uitgaven voor loon. Weliswaar komt dit loon, wanneer het betaald, of gerekend wordt voor arbeid van gezinsleden toch weer aan zijn gezinsinkomen ten goede, maar daar staat tegenover dat wanneer deze gezinsleden op een ander bedrijf zouden werken zij evenveel loon zouden verdienen. Zijn de bedrijven echter kleiner dan 5 ha., dan moet de positie van den boer slechter worden, omdat zijn arbeidskracht dan niet volledig door het bedrijf in beslag genomen kan worden.

Wat de landbouwgebieden apart betreft, zijn uit tabel II en de grafieken I tot en met V de volgende conclusies te trekken.

- A. In Noord-Limburg is de toestand het slechtst. Het gemiddelde overschot voor den eigen arbeid van den boer bedraagt daar f 971,—. Een volwassen vaste arbeider moet er volgens de loonregeling van 1 April 1943 f 988.— per jaar verdienen. Gemiddeld is 45 % van de bedrijven in staat aan den bedrijfsleider dit volle landarbeidersinkomen te verschaffen. Dit percentage blijft ongeveer gelijk hoe groot de bedrijfs grootte ook is.
- B. In Zuid-Limburg is het aantal waarnemingen t. o. v. de andere gebieden slechts ± 25 %. Uit de cijfers moet geconcludeerd worden, dat de positie van den kleinen boer hier wat beter is. Gemiddeld bedraagt

het overschot voor den eigen arbeid daar f 1371,— wat bijna f 400,— ligt boven het landarbeidersloon. Er is gemiddeld 61 % van de bedrijven rendabel, terwijl ook hier de bedrijfsgrootte van weinig invloed is op het percentage van iedere groep.

- C. In Noord-Brabant verdient de boer op de kleine bedrijven gemiddeld f 300,— meer dan het landarbeidersloon. Het middenbedrijf is in dit gebied van 5 ha. af steeds rendabel. Gemiddeld is ongeveer 67 % van de bedrijven in staat den bedrijfsleider het landarbeidersinkomen te verschaffen. Het gunstige resultaat is vooral ook een gevolg van de groote invloed van het scheuren in dit gebied.
- D. In Overijssel is de toestand wel het gunstigst. Dit is gedeeltelijk te verklaren door de invloed van het scheuren. De oppervlakte weiland was daar volgens tabel I grooter dan in de andere gebieden. Aangezien het scheuren van 1 ha. grasland tot gevolg heeft, dat het netto-overschot van het geheele bedrijf met f 150,— vermeerderd wordt, beteekent dit voor de Overijsselsche bedrijven de grootste verbetering. Het gemiddeld overschot voor den handenarbeid van den bedrijfsleider bedraagt f 1541,—. Gemiddeld is 82 % van de bedrijven rendabel. Globaal kan gezegd worden, dat van een bedrijfsgrootte van 5 ha. af 80 % van de bedrijven rendabel is.

's-Gravenhage, Juli 1943.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT.

OVERZICHT VAN DE VERSCHILLEN TUSSEN HET INKOMEN VAN DEN BEDRIJFSLEIDER EN HET LANDARBEIDERSLOON IN DE ONDERZOCHE GEBIEDEN.

Noord-Limburg	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
Overschot voor arbeid	1050	961	1009	1141	1467	1187	1877	1256
Aftrek loon gezinsleden (exclusief bedrijfsleider) en derden . . .	0	0	10	119	276	434	591	749
Overschot voor eigen arbeid van bedrijfsleider	1050	961	999	1022	1191	753	1286	507
Landarbeidersloon	988	988	988	988	988	988	988	988
Meer dan landarbeidersloon . . .	62	27	11	34	203	235	298	481
Minder dan landarbeidersloon . .								
Zuid-Limburg	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
Overschot voor arbeid	1294	1026	2116	1798	1885	1662	2188	2277
Aftrek loon gezinsleden (exclusief bedrijfsleider) en derden . . .	0	3	109	284	459	634	809	984
Overschot voor eigen arbeid van bedrijfsleider	1294	1023	2007	1514	1426	1028	1379	1293
Landarbeidersloon	988	988	988	988	988	988	988	988
Meer dan landarbeidersloon . . .	306	35	1019	526	438	40	391	306
Minder dan landarbeidersloon . .								
Oostelijk Noord-Brabant	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
Overschot voor arbeid	1039	1230	1450	1701	1451	1549	1940	2112
Aftrek loon gezinsleden (exclusief bedrijfsleider) en derden . . .	0	0	10	119	276	434	591	749
Overschot voor eigen arbeid van bedrijfsleider	1039	1230	1440	1582	1175	1115	1349	1363
Landarbeidersloon	988	988	988	988	988	988	988	988
Meer dan landarbeidersloon . . .	51	242	452	594	187	127	361	375
Minder dan landarbeidersloon . .								
Overijssel	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	
Overschot voor arbeid	1202	1267	1767	1688	1962	2336	2384	
Aftrek loon gezinsleden (exclusief bedrijfsleider) en derden . . .	0	0	63	188	356	523	690	
Overschot voor eigen arbeid van bedrijfsleider	1202	1267	1704	1500	1606	1813	1694	
Landarbeidersloon	1092	1092	1092	1092	1092	1092	1092	
Meer dan landarbeidersloon . . .	110	175	612	408	514	721	602	
Minder dan landarbeidersloon . .								

**SPECIFICATIE VAN EEN AANTAL BEDRIJVEN IN NOORD-LIMBURG VAN DE GEMIDDELDE
INKOMSTEN EN UITGAVEN (AFGEROND IN GLD.) PER GROOTTE-KLASSE.**

	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
INKOMSTEN:								
I. Veestapel								
1. Bruto winst rundvee	159	221	226	193	218	312	343	236
2. Bruto winst varkens	109	133	166	167	177	207	236	260
3. Bruto winst schapen	—	1	—	—	—	—	—	—
4. Boter en melk	833	807	883	1035	1103	1171	1331	984
Totaal	1101	1162	1275	1395	1498	1690	1910	1480
II. Akkerbouw								
1. Granen	678	698	808	985	1314	1153	1426	1643
2. Peulvruchten	14	8	28	62	57	21	152	70
3. Aardappelen	199	194	275	295	267	257	311	317
4. Ruwvoeder	51	36	62	72	71	74	106	175
Totaal	942	936	1173	1414	1709	1505	1995	2205
III. Diversen								
1. Groenten	12	34	23	17	29	11	202	11
2. Fruit	54	160	33	66	213	34	178	132
3. Zaden	10	130	78	25	25	21	5	5
4. Diversen	3	6	3	5	10	4	10	4
Totaal	79	330	137	88	277	70	390	152
Algeheel totaal I t/m III	2122	2428	2585	2897	3484	3265	4295	3837
UITGAVEN:								
I. Veestapel								
1. Kosten veestapel	118	117	107	121	146	163	255	182
2. Voeder	63	76	79	91	81	90	108	115
3. Weidegeld	5	11	6	3	2	16	5	—
Totaal	186	204	192	215	229	269	368	297
II. Akkerbouw								
1. Kunstmeststoffen	220	301	350	391	483	530	603	700
2. Zaaizaad en pootgoed	52	63	83	109	109	90	135	172
Totaal	272	364	433	500	592	620	738	872
III. Algemeen								
1. Afschrijving werktuigen	165	239	246	310	324	281	310	345
2. Assurantie	21	22	26	30	35	37	43	36
3. Diversen	142	189	226	258	277	270	308	329
4. Pacht	286	449	453	443	560	601	651	702
Totaal	614	899	951	1041	1196	1189	1312	1412
Algeheel totaal I t/m III	1072	1467	1576	1756	2017	2078	2418	2581
Overschot voor arbeid	1050	961	1009	1141	1467	1187	1877	1256

SPECIFICATIE VAN EEN AANTAL BEDRIJVEN IN ZUID-LIMBURG VAN DE GEMIDDELDE INKOMSTEN EN UITGAVEN (AFGEROND IN GLD.), PER GROOTTE-KLASSE.

	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
INKOMSTEN:								
I. Vee­stapel								
1. Bruto winst rund­vee	269	258	205	223	140	273	351	646
2. Bruto winst varkens	74	118	89	109	122	148	183	217
3. Bruto winst schapen	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Boter en melk	1140	1136	2067	1743	2036	1665	2248	1677
Totaal	1483	1512	2361	2075	2298	2086	2782	2540
II. Akkerbouw								
1. Granen	332	470	284	652	832	893	1030	1356
2. Peulvruchten	—	12	—	6	—	—	—	31
3. Aardappelen	199	112	210	276	338	336	364	241
4. Ruw­voeders	170	3	4	39	94	59	15	119
Totaal	701	597	498	973	1264	1288	1409	1747
III. Diversen								
1. Groenten	27	10	20	15	17	24	15	12
2. Fruit	386	419	969	447	548	172	603	817
3. Zaden	14	23	—	92	4	28	—	51
4. Diversen	6	13	11	4	7	12	6	10
Totaal	433	465	1000	558	576	236	624	890
Algeheel totaal I t/m III	2617	2574	3859	3606	4138	3610	4815	5177
UITGAVEN:								
I. Vee­stapel								
1. Kosten veestapel	77	120	91	95	146	141	216	161
2. Voeder	38	58	72	68	62	43	232	64
3. Weidegeld	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	115	178	163	163	208	184	448	225
II. Akkerbouw								
1. Kunst­meststoffen	174	237	220	212	251	264	360	481
2. Zaaizaad en pootgoed	47	48	62	64	126	74	120	103
Totaal	221	285	282	276	377	338	480	584
III. Algemeen								
1. Afschrijving werkt. enz.	180	191	126	214	335	179	326	558
2. Assurantie	16	22	31	41	25	27	35	38
3. Diversen	217	211	311	220	328	227	323	359
4. Pacht	574	661	830	894	980	993	1015	1136
Totaal	987	1085	1298	1369	1668	1426	1699	2091
Algeheel totaal I t/m III	1323	1548	1743	1808	2253	1948	2627	2900
Overschot voor arbeid	1294	1026	2116	1798	1885	1662	2188	2277

SPECIFICATIE VAN EEN AANTAL BEDRIJVEN IN OOSTELIJK NOORD-BRABANT VAN DE GEMIDDELDE INKOMSTEN EN UITGAVEN (AFGEROND IN GLD.) PER GROOTTE-KLASSE.

	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha	12—13 ha
INKOMSTEN:								
I. Veestapel								
1. Bruto winst rundvee	126	167	197	125	193	200	373	568
2. Bruto winst varkens	249	229	364	374	291	307	330	36
3. Bruto winst schapen	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Boter en melk	1033	1199	1247	1604	1500	1673	1759	2051
Totaal	1408	1595	1808	2103	1984	2180	2462	2655
II. Akkerbouw								
1. Granen	284	374	483	642	590	613	684	746
2. Peulvruchten	2	18	32	34	25	94	19	102
3. Aardappelen	215	227	276	274	303	344	444	419
4. Ruwvoerders	12	33	23	28	39	31	114	50
Totaal	513	652	814	978	957	1082	1261	1317
III. Diversen								
1. Groenten	45	22	59	22	27	21	27	39
2. Fruit	11	45	13	22	40	4	13	33
3. Zaden	—	—	—	1	—	—	—	—
4. Diversen	52	52	50	60	85	53	76	54
Totaal	108	119	122	105	152	78	116	126
Algeheel totaal I t/m III	2029	2366	2744	3186	3093	3340	3839	4098
UITGAVEN:								
I. Veestapel								
1. Kosten veestapel	89	81	82	91	91	85	104	120
2. Voeder	45	64	54	68	59	72	93	60
3. Weidegeld	11	19	16	13	3	26	9	19
Totaal	145	164	152	172	153	183	206	199
II. Akkerbouw								
1. Kunstmeststoffen	239	298	319	425	437	486	470	457
2. Zaaizaad en pootgoed	45	51	90	68	91	100	108	122
Totaal	284	349	409	493	528	586	578	579
III. Algemeen								
1. Afschrijvingen werktuigen enz.	83	63	83	109	155	151	148	128
2. Aasurantie	19	19	28	26	31	31	33	37
3. Diversen	201	220	250	264	305	325	367	421
4. Pacht	258	321	372	421	470	515	567	622
Totaal	561	623	733	820	961	1022	1115	1208
Algeheel totaal I t/m III	990	1136	1294	1485	1642	1791	1899	1986
Overschot voor arbeid	1039	1230	1450	1701	1451	1549	1940	2112

**SPECIFICATIE VAN EEN AANTAL BEDRIJVEN IN OVERIJSEL VAN DE GEMIDDELDE
INKOMSTEN EN UITGAVEN (AFGEROND IN GLD.) PER GROOTTE-KLASSE.**

	5—6 ha	6—7 ha	7—8 ha	8—9 ha	9—10 ha	10—11 ha	11—12 ha
INKOMSTEN:							
I. Veestapel							
1. Bruto winst rundvee	162	108	328	274	348	431	448
2. Bruto winst varkens	139	144	177	174	173	174	213
3. Bruto winst paarden	3	5	5	5	5	1	—
4. Boter en melk	1169	1534	1725	1824	2083	2473	2394
Totaal . .	1473	1791	2235	2277	2609	3079	3055
II. Akkerbouw							
1. Granen	—	—	—	—	—	—	—
2. Peulvruchten	—	—	—	—	—	—	—
3. Aardappelen	—	—	—	—	—	—	—
4. Ruwvoeders	—	—	—	—	—	—	—
Totaal . .	567	435	642	670	728	801	946
III. Diversen							
1. Groenten	—	1	9	—	—	—	—
2. Fruit	—	—	—	—	—	—	—
3. Zaden	—	—	—	—	—	—	—
4. Diversen	51	46	50	46	46	58	53
Totaal . .	51	47	59	46	46	58	53
Algeheel totaal I t/m III	2091	2273	2936	2993	3383	3938	4054
UITGAVEN:							
I. Veestapel							
1. Kosten veestapel	69	65	67	89	77	77	95
2. Voeder	30	49	57	57	51	68	60
3. Weidegeld	—	—2	—	—4	—	—3	—
Totaal . .	99	112	124	142	128	142	155
II. Akkerbouw							
1. Kunstmeststoffen	231	221	270	306	375	393	359
2. Zaaizaad en pootgoed	49	54	70	72	63	87	91
Totaal . .	280	275	340	378	443	480	450
III. Algemeen							
1. Afschrijving werktuigen enz.	113	105	142	145	166	163	207
2. Assurantie	21	24	27	28	33	35	36
3. Diversen	156	237	240	275	277	341	372
4. Pacht	220	253	296	337	374	441	450
Totaal . .	510	619	705	785	850	980	1065
Algeheel totaal I t/m III	889	1006	1169	1305	1421	1602	1670
Overschot voor arbeid	1202	1267	1767	1688	1962	2336	2384

BIJLAGE V.

VOORBEELD VAN DE UITWERKING VAN DE BEDRIJVEN VAN HET ONDERZOEK NAAR DE
MINIMUM-RENDABELE BEDRIJFSGROORTE IN OOSTELIJK NOORD-BRABANT.

Omschrijving		1940/41		Wijzig. coëfficiënt	1942/43	
		Verlies	Winst		Verlies	Winst
Naam :		Bedrijfs grootte: Bouwland 4.88 ha				
Woonplaats : Reijen		Grasland 4.40 ha				
No. : 728		Boomgaard — ha				
Landbouwgebied: Z.O. Zandgronden		Totaal 9.28 ha				
1. Afschrijving paarden		50,—		1.50	75,—	
2. Onkosten paarden		1,—		1.60	1,60	
3. Bruto resultaat rundvee						
	Waardeering in gld.	Begin	Eind	+ of -	Verlies	Winst
Melkvee	350	3	4	+ 1	—	350
Vaarzen	300	2	—	- 2	600	
Pinken	150	2	—	- 2	300	
1—2 j.	175					
Kalveren	50	—	2	+ 2		100
Aankoop en Aankoopkosten					77,50	
Verkoopen						595,02
4. Bruto resultaat varkensstapel					67,52	60,77
5. Bruto resultaat schapen en wol					452,04	54,70
6. Afschrijving werktuigen		8,50		1.39		
7. Onderhoud werktuigen		47,19		1.35		
8. Klein onderhoud gebouwen						
Producten						
9. Boter en melk					530,27	705,26
10. Granen: a. rogge 3495 kg					376,63	453,84
b. haver 1000 kg		80,—				
c. tarwe kg					48,38	29,66
d. gerst 4080 kg					429,52	502,54
e. boekweit kg						
f. kg						
11. Bieten: a. Voederbieten kg						
b. Suikerbieten kg						
12. Erwtten 344 kg					49,95	54,45
Boonen kg						
13. Wortelen kg						
Knolraap kg						
Mais kg						
14. Aardappelen kg						
15. Hooi 325 kg		16,42		1.01		16,58
Stroo kg						
Zwartebessenstruiken					20,50	41,—
16. Fruit					369,12	524,15
17. Groenten						
18. Hout						
19. Kunstmeststoffen						
a. stikstofmeststoffen		80,50		1.25		100,63
b. fosforzuurmeststoffen						
c. kalkmeststoffen		72,—		1.05		75,60
d. kalkmeststoffen		19,47		1.56		30,37
e. overige		—,40		1.—		0,40
f. niet te splitsen						
20. Stalmest						
21. Krachtvoer						
a. rundvee						
b. varkens		368,28		0.07		26,88
c. paarden						
d. niet te splitsen						
22. Ruwvoeder						
a. voederbieten		—,60		1.—		0,60
b. aardappelen						
c. knolraap						
d. wortelen						
Transporteeren		744,36	2343,93		487,99	2426,37

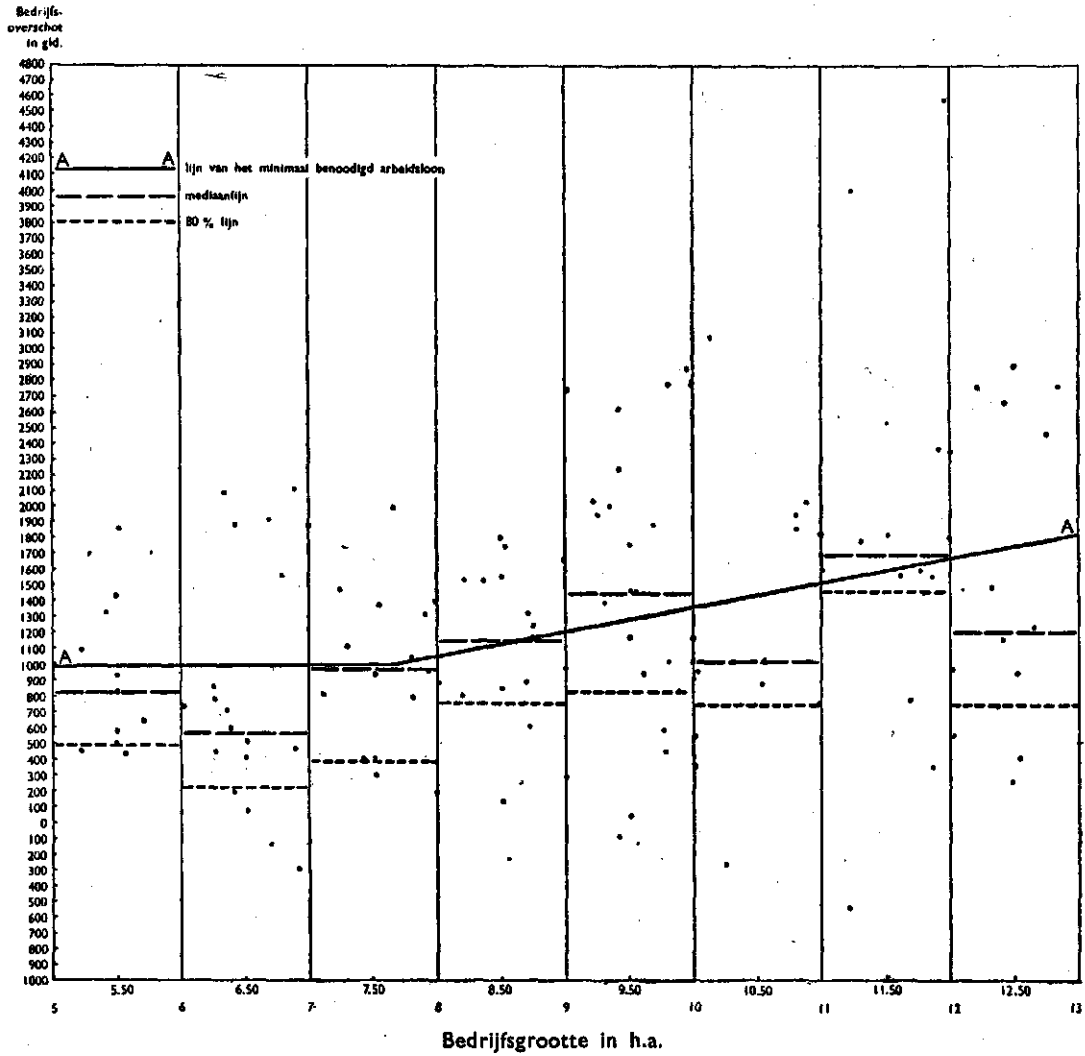
Omschrijving	1940/'41		Wijzig. coëfficiënt	1942/'43	
	Verlies	Winst		Verlies	Winst
Transport	744,36	2343,93		487,99	2426,37
23. Melk en melkafval					
a. volle melk					
b. ondermelk	2,88		0.30	0,86	
c. karnemelk	7,85		0.90	7,01	
d. wei					
e.					
24. Zaaizaad en pootgoed					
a. pootaardappelen	10,55		1.19	12,55	
b. voederbietenzaad					
c. suikerbietenzaad					
d. klaverzaad					
e. knolraapzaad					
f. knolgroenzaad	17,20		0.61	10,49	
g. zaairogge					
h. zaaihaver	13,50		1.14	15,39	
i. zaaigerst	13,—		1.16	15,08	
j. zaaitarwe					
k. zaairmais	3,10		1.22	3,78	
l. zaaierwten					
m. spurriezaad					
n. graszaad	30,64		1.455	44,58	
o. pootboonen					
p. serradellazaad					
q. lupinenzaad					
r. mergkoolzaad					
s. karottenzaad					
t. wortelenzaad					
u. lucernezaad					
v. wikkenzaad					
w. tuinbouwzaden	30,80		2.—	61,60	
x. koolplanten	—,80		2.24	1,79	
y. fruitboonen					
z. diversen	1,—		1.—	1,—	
aa. niet te splitsen	99,06		1.26	124,82	
25. Verzekering: a. hagel, storm					
b. brand				24,—	
26. Diverse Onkosten					
a. boekhoudbureau	9,—		1.50	13,50	
b. bindtouw	9,87		1.60	15,79	
c. omzetbelasting	20,—		2.—	40,—	
d. kolen en hout	16,79		1.02	17,13	
e. butagas					
f. grondonderzoek					
g. prikkeldraad e.d.					
h. carbolineum	3,70		0.—	0,—	
i. A.I.V. zuur					
j. veearts en geneesmiddelen	8,45		1.23	10,39	
k. vrachten					
l. electriciteit					
m. emballage					
n. turfmolm					
o. aardappelen spuiten					
p. silo kosten					
q. benzine en petroleum	9,35		1.—	9,35	
r. abonnementen en contributies	7,81		1.—	7,81	
s. paarden tuig	34,—		1.55	52,70	
t. dekelden					
u. veeverzekeringen	21,97		1.74	38,23	
v. kleingereedschap	9,89		1.06	10,48	
w. huur werktuigen					
x. huur paard					
y. keuringskosten					
z. reinigingskosten					
aa. huur- en veilingskosten	30,77		1.—	30,77	
ab. marktgeld en derg.					
ac. marktbezoek en reiskosten					
ad. porti	—,50		1.13	—,57	
ae. diversen					
Transport eeren	1156,84	2343,93		1057,66	2426,37

2e VERVOLG BIJLAGE V

Omschrijving	1940/'41		Wijzig. coëfficiënt	1942/'43	
	Verlies	Winst		Verlies	Winst
Transport	1156,84	2343,93		1057,66	2426,37
27. Weidegeld		167,50	1.—		167,50
28. Pacht				464,—	
29. Huishouding		273,—	1.—		273,—
30. Paardenfonds	24,92		1.64	40,87	
Totaal	1181,76	2784,43		1562,53	2866,87
Voor arbeid is dus beschikbaar in 1942/'43				1304,34	

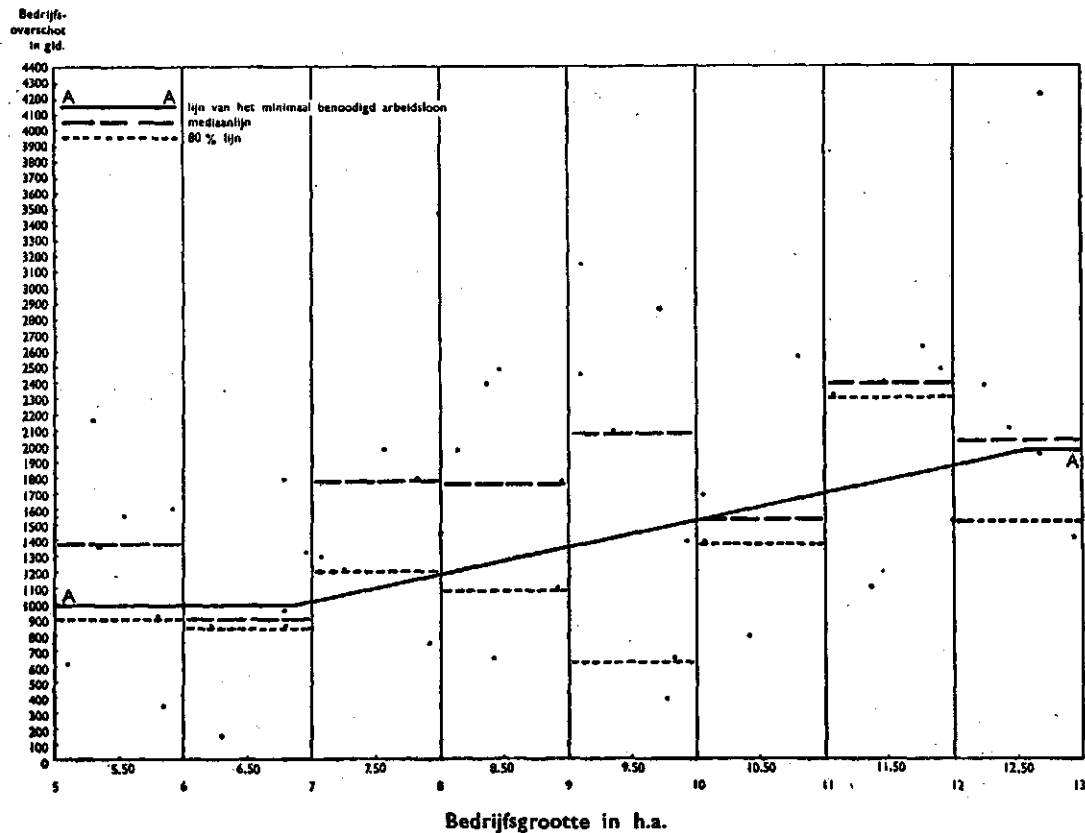
GRAFIEK I.

Grafiek van het bedrijfsoverschot per bedrijf in NOORD-LIMBURG.

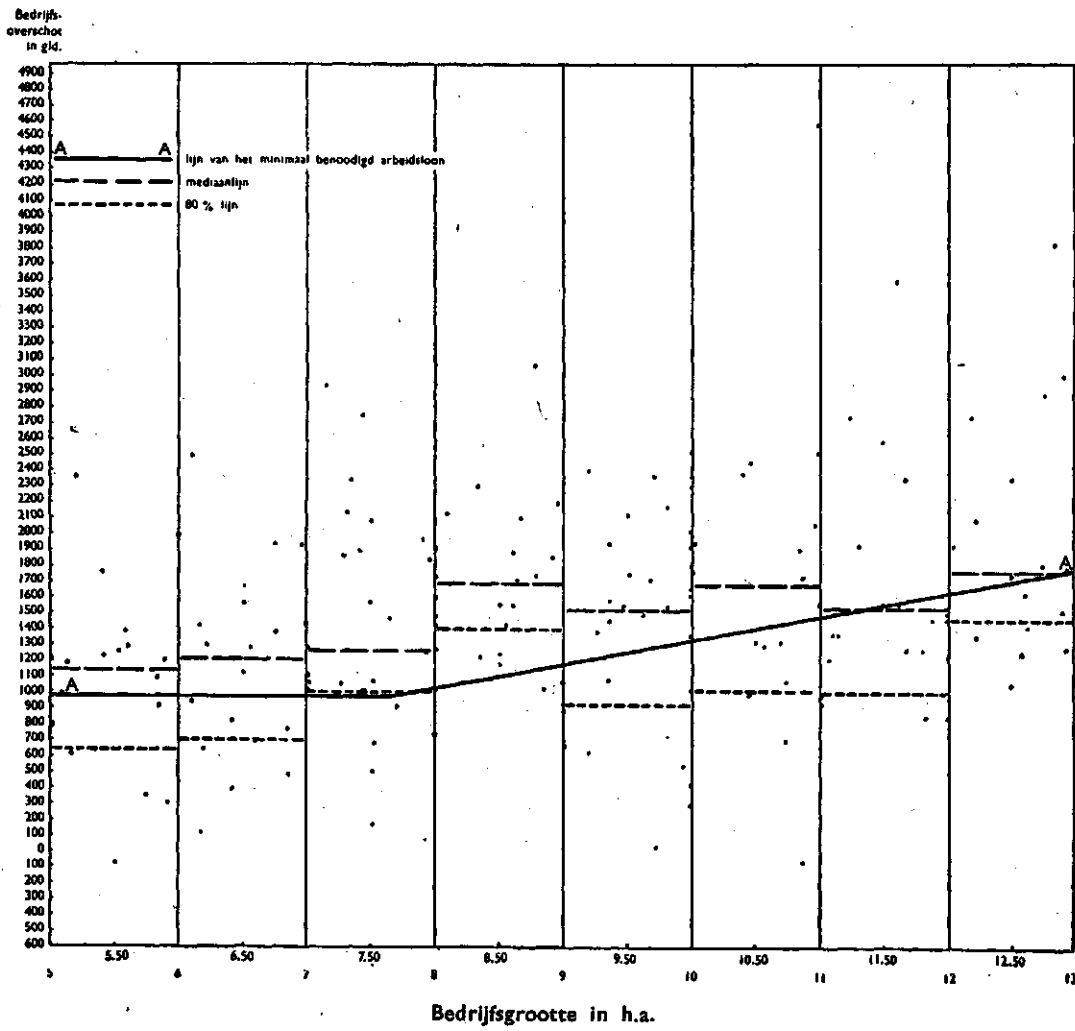

GRAFIEK II.

Grafiek van het bedrijfsoverschot per bedrijf in ZUID-LIMBURG.

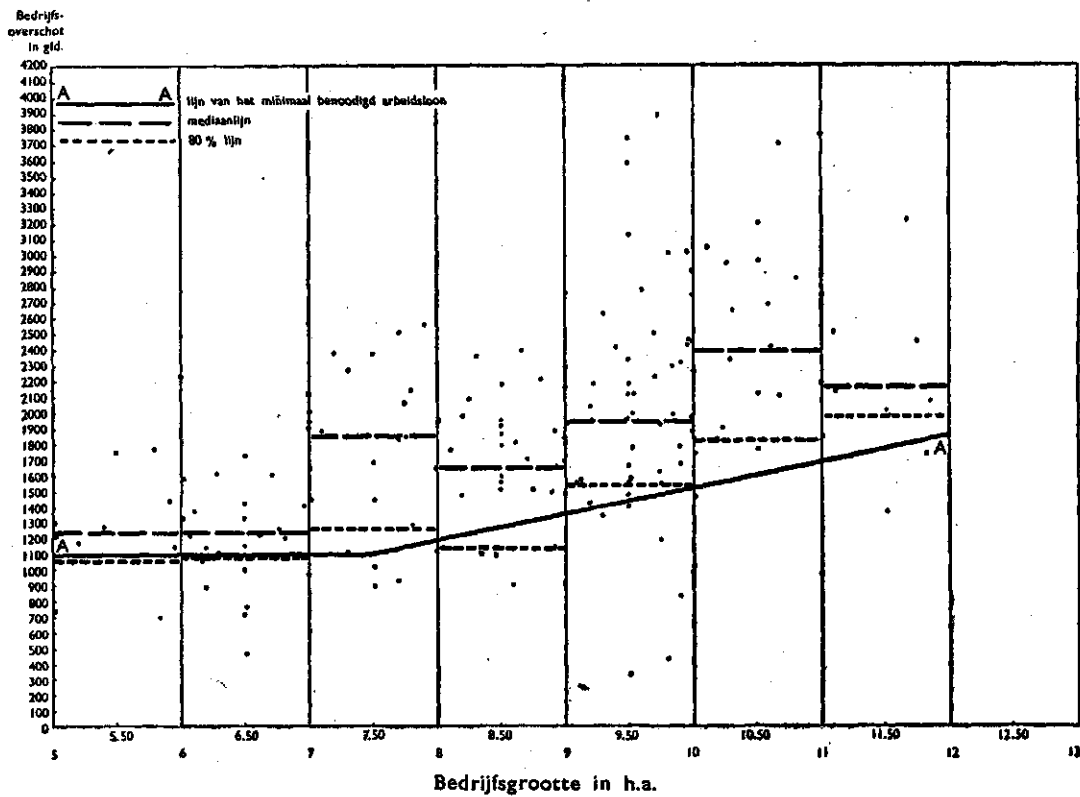

Grafiek van het bedrijfsoverschot per bedrijf in OOSTELIJK NOORD-BRABANT.

GRAFIEK IV.

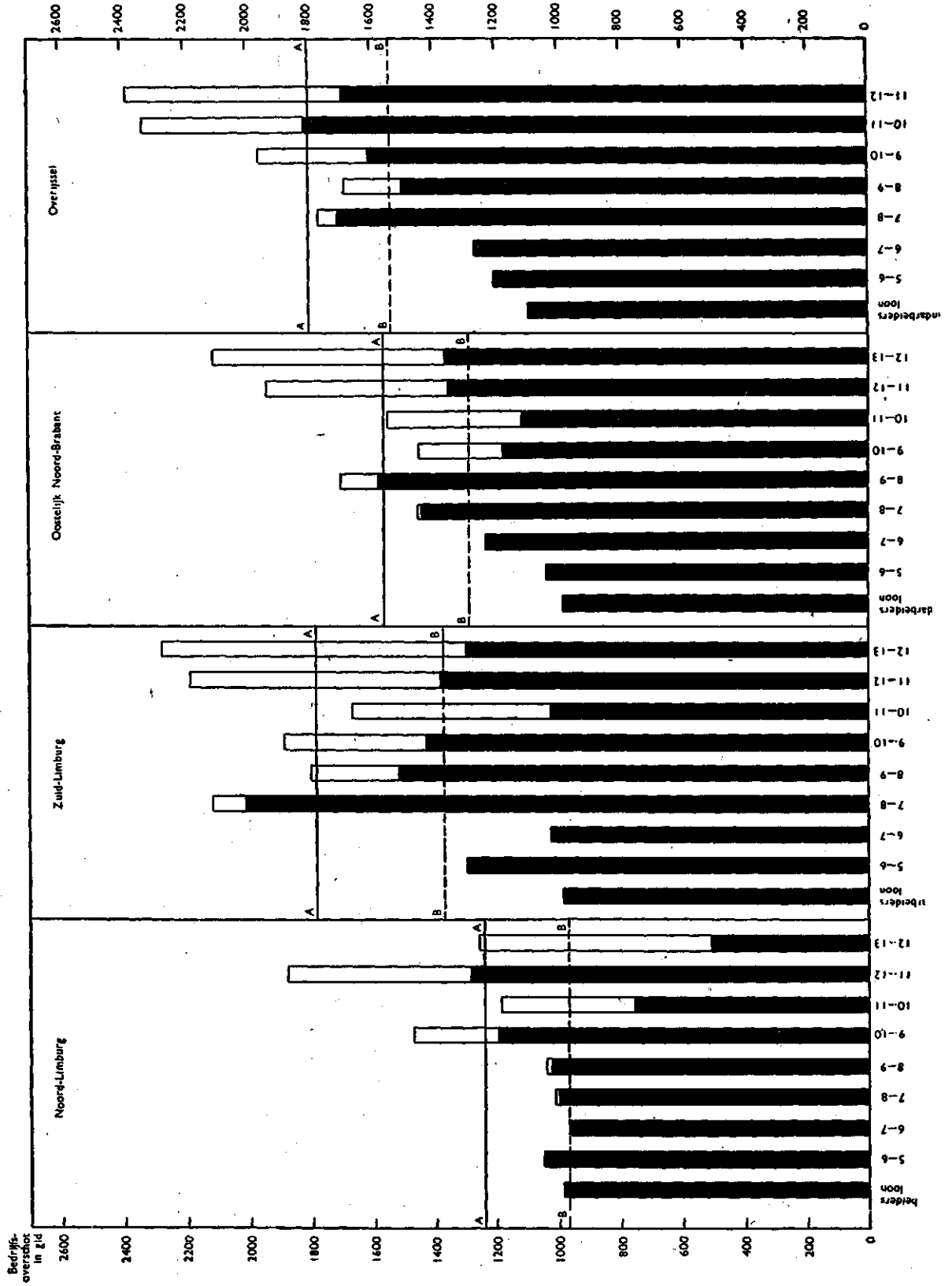
Grafiek van het bedrijfsoverschot per bedrijf in OVERIJSEL.

Grafiek van de gemiddelde overschotten voor alle arbeid en van de overschotten voor den eigen arbeid van den bedrijfsleider.

De totale kolom geeft aan het totale overschot voor *alle* arbeid; het zwarte gedeelte geeft aan het overschot voor den arbeid van den bedrijfsleider.
 Lijn A geeft aan het overschot voor alle arbeid als gemiddelde van alle bedrijfsgrootten.
 Lijn B geeft aan het overschot voor den arbeid van den bedrijfsleider.

INHOUDSOPGAVE

TEKST	Blz.
Doel	1
Materiaal en methode	1
Basismateriaal	1
Resultaten	4
TABELLEN	
TABEL I : Overzicht van de gebieden, het aantal waarnemingen en de gemiddelde verdeling van den cultuurgrond in het jaar 1940	1
TABEL II : Overzicht van de percentages van de bedrijven die in iedere groep rendabel zijn en van het gemiddelde overschot voor den arbeid van den bedrijfsleider	4
STATEN	
STAAT I : Overzicht van de verschillen tusschen het inkomen van den bedrijfsleider en het landarbeidersloon in de onderzochte gebieden	6
BIJLAGEN	
BIJLAGE I : Specificatie van een aantal bedrijven in <i>Noord-Limburg</i> van de gemiddelde inkomsten en uitgaven	7
BIJLAGE II : Idem voor <i>Zuid-Limburg</i>	8
BIJLAGE III : Idem voor <i>Oostelijk Noord-Brabant</i>	9
BIJLAGE IV : Idem voor <i>Overijssel</i>	10
BIJLAGE V : Voorbeeld van de uitwerking van de bedrijven van het onderzoek naar de minimumrendabele bedrijfsgrootte in <i>Oostelijk Noord-Brabant</i>	11
GRAFIEKEN	
GRAFIEK I : Grafiek van het bedrijfsoverschot per bedrijf in <i>Noord-Limburg</i>	14
GRAFIEK II : Idem in <i>Zuid-Limburg</i>	14
GRAFIEK III: Idem in <i>Oostelijk Noord-Brabant</i>	15
GRAFIEK IV : Idem in <i>Overijssel</i>	15
GRAFIEK V : Grafiek van de gemiddelde overschotten voor alle arbeid en van de overschotten voor den eigen arbeid van den bedrijfsleider	16